

Kwiecień 2022

RAPORT

ILE CIT PŁACĄ W POLSCE FIRMY, KTÓRE ZOSTAŁY W ROSJI?

raport

Ile CIT płacą w Polsce firmy, które zostały w Rosji?

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców
Nowy Świat 33
00-029 Warszawa

SPIS TREŚCI

5

Synteza

6

Ekonomiczny upadek z własnej woli

6

Wyjście z Rosji – czasem dobra wola, a czasem konieczność

7

Business as usual ważniejszy od moralności

8

Lista wstydu wciąż długa

9

Ile CIT płacą w Polsce firmy, które nie wycofały się z Rosji?

10

W Polsce płacą marginalny CIT, a w Rosji?

Synteza

- ▶ W związku z obecną sytuacją, prowadzenie na terenie Rosji „biznesu jak zwykle” jest co najmniej wątpliwe moralnie, ponieważ wiąże się z finansowaniem – w formie podatków – zbrojnej napaści Kremla na Ukrainę.
- ▶ Niniejsze opracowanie Związku Przedsiębiorców i Pracodawców wskazuje na fakt, że istotna część grup kapitałowych, które zdecydowały się na dalszą działalność na rynku rosyjskim, płaci jednocześnie w Polsce marginalne wartości podatku CIT. Na „podatkowej liście wstydu” znajdują się znane przedsiębiorstwa handlowe i produkcyjne
- ▶ Zdumiewający jest fakt, że szereg analizowanych korporacji w trakcie jednego roku odprowadzają do rosyjskiego budżetu znacznie większe daniny, niż w ciągu 9 lat w Polsce. Dla przykładu, francuska sieć hipermarketów z branży budowlanej zapłaciła w latach 2012–2020 łącznie 122 mln USD podatku CIT w Polsce, natomiast w samym 2020 roku odprowadziła aż 335 mln USD z tytułu podatku korporacyjnego do rosyjskiego budżetu.
- ▶ Podane w raporcie przykłady skłaniają do refleksji na temat skuteczności polskiego systemu podatkowego. Teza wielokrotnie podnoszona przez ZPP, iż podatek CIT jest de facto podatkiem dobrowolnym, została po raz kolejny udowodniona.

Ile CIT płacą w Polsce firmy, które zostały w Rosji?

1. Ekonomiczny upadek z własnej woli

W związku z inwazją na Ukrainę, w ciągu ostatnich tygodni doszło do powszechnego ostracyzmu gospodarczego Rosji. Konsumenci zaprzestali kupowania produktów wytworzonych na terenie Federacji, a znaczna część zagranicznych przedsiębiorstw natychmiast zdecydowała o wyjściu z tego rynku, wstrzymania wszelkich transakcji z rosyjskimi podmiotami oraz zamrożeniu planowanych inwestycji, które miały mieć cokolwiek wspólnego z krajem okupującym własnego sąsiada.

Znaczna część biznesów zachodnich szybko zrozumiała, że Rosja – jako rynek zbytu oraz partner gospodarczy – zwyczajnie się skończyła. Zagraniczne przedsiębiorstwa mogły niemal natychmiast się utwierdzić

w tym przekonaniu, bowiem w Rosji doszło do uchwalenia rozwiązań prawnych niespotykanych w tym kraju od czasu upadku Związku Radzieckiego. Tamtejszy rząd przyzwolił na nacjonalizację majątków zagranicznych przedsiębiorstw oraz kradzież zachodnich patentów, a to wszystko w odpowiedzi na sankcje ze strony „nieprzyjaznych krajów”.

Zarówno względy moralne, jak i powyżej przytoczony brak poszanowania dla własności prywatnej spowodował, że formuła działalności w Rosji dla wielu przedsiębiorstw wyczerpała się na długie lata, przez co z pewnością kilkakrotnie zastanowią się nad ewentualną decyzją o gospodarczym powrocie do tego kraju.

2. Wyjście z Rosji – czasem dobra wola, a czasem konieczność

Szeroki zakres nałożonych sankcji spowodował, że niektóre firmy miały ograniczony wybór co do pozostania lub opuszczenia rosyjskiego rynku. Przedsiębiorstwa działające w obszarze bankowości, energetyki, czy z branży high-tech musiały podporządkować się rygorystycznym politycznym decyzjom, nakazującym natychmiastowe zaprzestanie importu lub eksportu dóbr i towarów. Swobodę wyboru miały natomiast firmy z obszaru handlu deta-

licznego i produkcji, z których większość podjęła nieprzymuszoną – i naszym zdaniem słuszną – decyzję o opuszczeniu rynku agresora.

Jednak polityka Kremla nie zdołała skutecznie odstraszyć wszystkich zachodnich firm, działających na terenie Rosji. Część z nich, mimo posiadanych rozległych dokumentów i strategii w zakresie *corporate social responsibility* oraz głośzonych

szumnych hasłach na temat zrównoważonego biznesu, nie zamierza rezygnować z zysków osiągniętych dzięki obecności na terenie Federacji. Takie postępowanie po-

szczególnych przedsiębiorstw prowokuje wiele pytań co do rzeczywistego istnienia etyki w biznesie.

3. *Business as usual* ważniejszy od moralności

Przedsiębiorstwa kontynuujące działalność w Rosji działają na jej korzyść na wielu etapach. Po pierwsze, wymiana handlowa, produkcja i sprzedaż generują dochody dla rosyjskiego budżetu w postaci danin publicznych. Środki te mogą być pośrednio lub bezpośrednio wykorzystywane do finansowania zbrojnej napaści na Ukrainę, zatem ilość płaconych w Rosji podatków niewątpliwie przekłada się na czas trwania wojny. Szybsze odcięcie Kremla od jakichkolwiek wpływów mogłoby doprowadzić do wcześniejszego zakończenia wojny i to na gorszych dla Federacji Rosyjskiej warunkach.

Rosja jest samowystarczalna co najmniej w zakresie surowców energetycznych i rolnych. Gospodarka tego kraju nie jest w stanie wytworzyć wielu dóbr i towarów, w tym głównie tych wymagających wysoko zaawansowanych technologii. Zależność Federacji Rosyjskiej od importu jest najbardziej zauważalna w zakresie komputerów i elektroniki, maszyn, mechanizmów

i pojazdów. Dostępność zachodnich wyrobów na rosyjskim rynku powoduje, że gospodarka agresora wciąż jest w stanie funkcjonować. Całkowite wyjście zagranicznych koncernów z Rosji oznaczałoby odcięcie tlenu dla normalnego funkcjonowania państwa. W szybkim czasie doprowadziłoby to do deficytu nawet podstawowych produktów. Doprowadzenie do zacofania gospodarczego byłoby jednym z dotkliwszych sposobów ukarania Putina za inwazję na Ukrainę.

Pozostanie na rynku rosyjskim jest jeszcze bardziej wątpliwe moralnie biorąc pod uwagę, że firmy decydujące się na taki krok wykorzystują sytuację na jeszcze większy zarobek. Przejmując opustoszałe nisze, działają one w warunkach nieskrępowanych rynkową konkurencją, mogąc tym samym narzucać jeszcze większe marże konsumentom i swoim biznesowym partnerom.

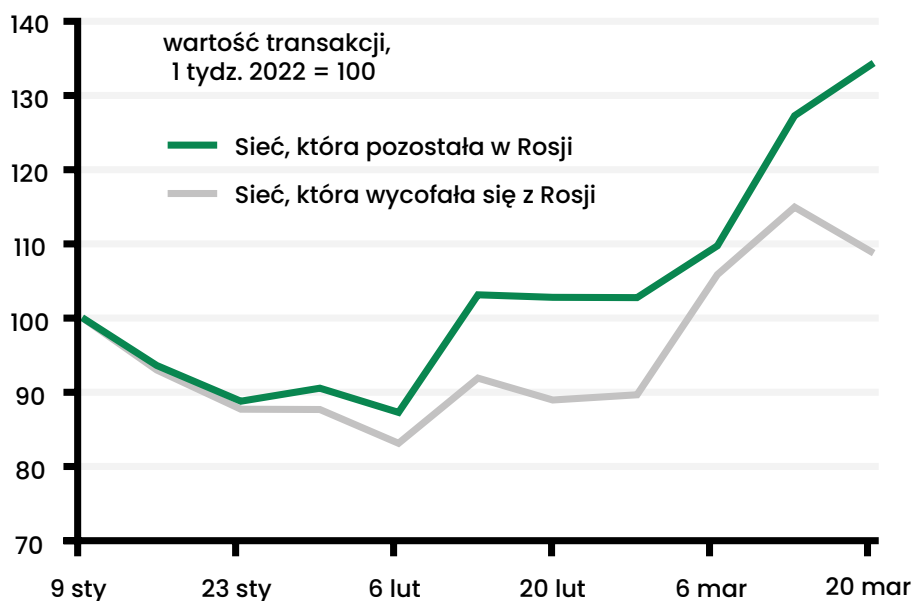
4. Lista wstydu wciąż długa

Opisany powyżej mechanizm to jednocześnie przejaw biznesowej krótkowzroczności. Firmy decydujące się na pozostanie na rosyjskim rynku są umieszczane na tzw. listach wstydu, a następnie bojkotowane przez konsumentów z państw zachodu. Okazuje się zatem, że decyzja o prowadzeniu „biznesu jak zwykle” staje się ekonomicznym strzałem w kolano, doprowa-

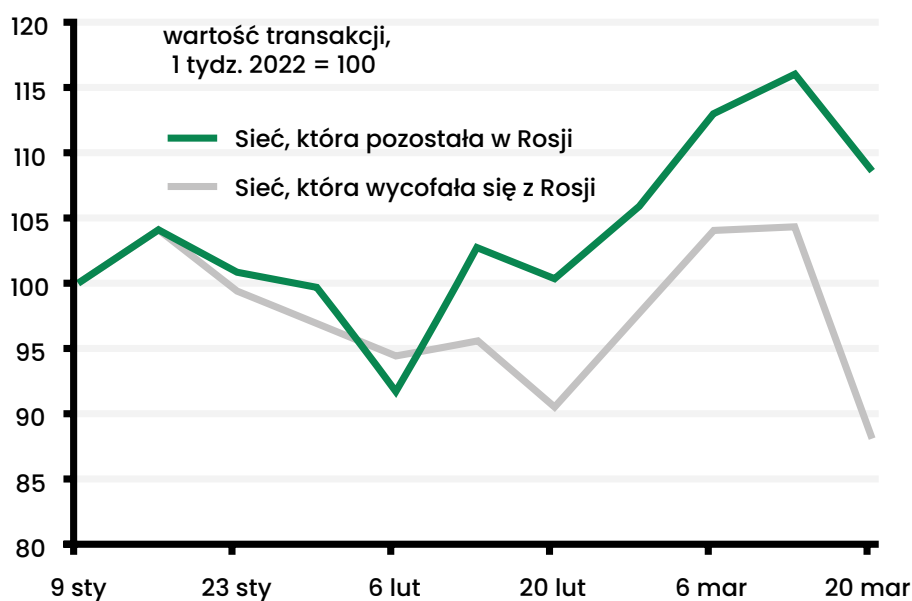
dzającym do utraty zaufania i tym samym spadku przychodów na innych rynkach.

Analiza przygotowana przez Bank PKO BP udowadnia, że sieci handlowe decydujące się na pozostanie w Rosji muszą liczyć się z jednoczesnym spadkiem obrotów na rynkach takich jak Rosja.

Obroty sieci handlowych z tej samej branży (1)

Obroty sieci handlowych z tej samej branży (2)

Źródło wykresów: @PKO_Research

5. Ile CIT płacą w Polsce firmy, które nie wycofały się z Rosji?

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców wielokrotnie w swoich opracowaniach komunikował problem luki CIT. Stawiamy tezę, że podatek korporacyjny jest de facto podatkiem dobrowolnym, gdyż jest płacony tylko przez te podmioty, które nie stosują optymalizacji podatkowych. Przytaczane przez nas przykłady pokazują, iż wykorzystywanie procesów optymalizacyjnych przez międzynarodowe przedsiębiorstwa jest na porządku dziennym.

Przygotowana przez ZPP analiza wskazuje na intrygującą zależność, wedle której podmioty, które zdecydowały się na dalszą działalność na rynku rosyjskim, na terenie Polski płacą generalnie marginalne wartości podatku CIT.

Jak wskazuje opracowane wyliczenie, żaden z podmiotów nie płaci w Polsce podatku CIT przekraczającego choćby 1% osiągniętych przychodów. Przy wielomiliardowych obrotach, niektóre ze spółek płacą zaledwie kilka milionów złotych podatku korporacyjnego. Pokazuje to, jak nieskuteczny jest polski system podatkowy, w szczególności w obszarze podatku płaconego przez spółki kapitałowe.

Podobna zależność jest widoczna w poniższym zestawieniu zawierających podmioty które co prawda zdecydowały się na wstrzymanie nowych inwestycji, lecz w dalszym ciągu prowadzą podstawową działalność biznesową na terenie Federacji.

Podmioty dalej obecne na rosyjskim rynku. Zestawienie przychodów do zapłaconego w Polsce podatku CIT w latach 2012–2020 (w PLN).

Podmiot	Przychody w latach 2012–2020	Podatek CIT latach 2012 – 2020	Zapłacony w Polsce podatek CIT stanowi
Makro Cash & Carry (grupa metro ag).	73 246 369 876	27 457 566	0,04% przychodów
Auchan Polska	87 489 285 098	116 472 447	0,13% przychodów
Astrazeneca Pharma Poland.	2 376 455 554	7 345 785	0,31% przychodów
Decathlon.	12 371 107 407	105 213 806	0,85% przychodów
Leroy Merlin	49 134 434 627	476 829 024	0,97% przychodów

Źródło: nt. decyzji firm o pozostaniu w Rosji: Yale Chief Executive Leadership Institute <https://yale.app.box.com/s/11lqy1d3yn1kf9xa3r96k9sb6w5m4qea> (stan na dzień 31.03.2022)

Grający na czas, czyli podmioty powstrzymujące się od nowych inwestycji, ale dalej prowadzące biznes w Rosji. Zestawienie przychodów do zapłaconego w Polsce podatku CIT w latach 2012–2020 (w PLN)

Podmiot	Przychody w latach 2012–2020	Podatek CIT latach 2012 – 2020	Zapłacony w Polsce podatek CIT stanowi
Rockwool Polska	8 635 489 525	33 591 563	0,39% przychodów
Bonduelle polska	3 009 560 535	16 286 637	0,54% przychodów
Total Polska (Grupa Totalenergies)	9 795 398 863	63 240 240	0,65% przychodów
Glaxosmithkline Pharmaceuticals.	27 425 544 344	250 569 238	0,91% przychodów
Schneider Electric Polska	5 275 793 229	53 962 288	1,02% przychodów

Źródło: nt. decyzji firm o pozostaniu w Rosji: Yale Chief Executive Leadership Institute <https://yale.app.box.com/s/11lqy1d3yn1kf9xa3r96k9sb6w5m4qea> (stan na dzień 31.03.2022)

6. W Polsce płacą marginalny CIT, a w Rosji?

Powyżej przytoczona analiza wskazuje na pewną tendencję do płacenia przez poszczególne podmioty niewielkiego podatku CIT. Mogłoby się zatem wydawać, że podmioty z tych samych grup kapitałowych postępują podobnie w innych jurysdykcjach po to, by globalnie wypracować

jak najwyższy zysk netto oraz by odprowadzić jak najmniej podatku na każdym poziomie struktury kapitałowej. Okazuje się jednak, że podmioty z tych samych grup płacą w Rosji nominalnie znacznie wyższy podatek korporacyjny.

	Podatek zapłacony w Polsce w 2020 r. (USD)	Podatek zapłacony w Polsce w latach 2012–2020 (USD)	Podatek zapłacony w Rosji w 2020 r. (USD)
Leroy Merlin	23 846 334	132 469 679	335 000 000
Astrazeneca	0	2 040 760	90 000 000
Metro	4 756 387	7 628 090	193 000 000
Auchan	7 496 205	32 357 652	167 000 000
Schneider Electric	2 450 079	14 991 468	136 000 000

Źródło: <https://www.epravda.com.ua/rus/news/2022/03/23/684566/>

Niektóre z przytoczonych podmiotów w ciągu jednego roku odprowadzają do rosyjskiego budżetu znacznie większe daniny, niż w ciągu 9 lat w Polsce. Nie ulega wątpliwości, że Rosja jest krajem znacznie od Polski ludniejszym, ale potencjał tamtejszego rynku konsumenckiego jest ograniczony niskim poziomem zamożności. Jakkolwiek zatem trudno jest bezpośrednio porównywać wskazane wyżej wartości, faktem pozostaje że te same firmy, które w marginalnym stopniu kontrybuują w ramach podatku CIT do Skarbu Państwa w Polsce, wielokrotnie wyższymi daninami publicznymi zasilają autorytarny reżim rosyjski.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców
Nowy Świat 33
00-029 Warszawa
Tel: 22 826 08 31
E-mail: biuro@zpp.net.pl